

NOTAT

Bilag 1.2 – Baggrundsnotat om erhvervsfyrtårn for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂

Baggrund om erhvervsfyrtårnet

Nordjylland har en række forudsætninger, der gør landsdelen særligt velegnet til at udvikle en ny dansk styrkeposition inden for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂. Fx findes der i Nordjylland en række større punktkilder for udledning af CO₂ (herunder særligt Aalborg Portland) samt unikke lagringsmuligheder for CO₂ i undergrunden på og fra land, ligesom landsdelen har et stærkt og internationalt anerkendt forskningsmiljø inden for energi- og ressource-systemer. Ambitionen for erhvervsfyrtårnet er derfor at fange, transportere, anvende eller lagre CO₂ fremfor at udlede. Anvendelsen vil bl.a. være produktion af fremtidens grønne brændstoffer og andre produkter med indfanget CO₂ og brint.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse besluttede i februar 2022 at støtte konsortiet med 92,4 mio. kr. til arbejdet med at udvikle erhvervsfyrtårnet. Med bevilningen har konsortiet igangsat en række udviklingsaktiviteter, som udgør de første skridt mod realiseringen af visionen for erhvervsfyrtårnet, herunder fire følgende hovedspor:

1. Udarbejde et roadmap mhp. at udvikle infrastrukturen til fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂ i Nordjylland
2. Opstille otte test- og demonstrationsprojekter mhp. på sigt at udvikle et sammenhængende energi- og ressource-system i Nordjylland
3. Udvikle og forberede nordjyske SMV'er til at blive leverandører til fremtidens løsninger inden for CO₂-fangst, -transport, -anvendelse og lagring. Indsatsen har bl.a. fokus på individuel forretningsvejledning af relevante virksomheder om erhvervspotentialerne i CCUS
4. Lave uddannelses- og opkvalificeringsaktiviteter, som skal styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft

I spidsen for udviklingen af erhvervsfyrtårnet er et konsortium bestående af både private og offentlige aktører, herunder Green Hub Denmark (operatør), Erhvervshus Nordjylland (operatør), Aalborg Universitet, Aalborg Portland, Energy Cluster Denmark, Business Region North, Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord, EVIDA og Norddanmarks EU-kontor. Herudover deltager en række private virksomheder i de enkelte test- og demonstrationsprojekter.

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

I tillæg til konsortiegruppen er der nedsat en styregruppe, som har til formål at træffe de strategiske beslutninger i udvikling af fyrtårnet samt repræsentere konsortiet i partnerskabet med regeringen.

Udover at søge midler hos Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse kan erhvervsfyrtårnet søge om midler i Fonden for Retfærdig Omstilling, der udmønter 100 mio. kr. til at støtte udvikling af erhvervsfyrtårnene i Syd- og Nordjylland. Ansøgningerne behandles i udvalget ultimo november 2023. Hertil kommer en annoncering fra Fonden for Retfærdig Omstilling, der omhandler udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS) på 190 mio. kr. Ansøgningerne fra sidstnævnte behandles i udvalget primo oktober 2023.

Næste skridt i arbejdet med udviklingen af erhvervsfyrtårnet

CCUS er et forholdsvist nyt erhvervsområde nationalt og internationalt og rummer en række nye og uprøvede teknologier. Partnerskabsaftalen, der har til formål at understøtte realiseringen af fyrtårnet, omfatter fem sigtelinjer, som sammen rammesætter arbejdet frem mod 2025. Disse omfatter bl.a. fokus på udvikling af infrastrukturen til fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂, udvikling af et mere sammenhængende energi- og resourcesystem med fangstanlæg fra flere nordjyske punktkilder samt fokus på at udvikle den nødvendige grønne arbejdskraft, som skal være med til at løfte udviklingen i Danmark fremadrettet.

Erhvervsministeren har den 4. maj sendt breve til fyrtårnene, hvor det fremgår, at næste partnerskabsmøde forventes at blive afholdt i efteråret 2023, hvor partnerskabsaftalen genbesøges, og retningen for de kommende år sættes. I brevet opfordres konsortiet i Nordjylland til at indsende oplysninger om de barrierer, konsortiet møder i sit arbejde med at realisere fyrtårnet.

CCUS er afgørende for at understøtte Danmarks grønne omstilling og vejen mod 70 pct. reduktionsmålet og målet om klimaneutralitet senest i 2050. Danmark har derfor igangsat en række strategiske indsatser for udbredelse af CCUS, herunder tilskudspuljer og udvikling af den nødvendige infrastruktur. Senest har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet nedsat en række CCS-klynger, som i januar 2023 afleverede deres anbefalinger til den mest hensigtsmæssige udvikling af transport- og infrastrukturløsninger til CO₂. Konsortiet bag det nordjyske erhvervsfyrtårn var med til at udforme anbefalingerne for CCS-klyngen i Nordjylland. Det forventes, at der i løbet af de kommende år vil blive truffet en række yderligere politiske beslutninger, som skal fremme området, herunder bl.a. beslutning om kommende infrastruktur for transport af CO₂ (indenrigs og til udlandet) samt afklaring om udstedelser af licenser for CO₂-lagring. Her kan erhvervsfyrtårnet i Nordjylland være en spydspids for udvikling af fremtidens styrkeposition inden for CCUS.